

Laudációk, a pályázat értékelése

A fotózás nehéz műfaj. Nagyon sok szempontot érvényesítünk, amikor igényesen lencsevégre kapunk dolgokat, személyeket, tárgyakat, épületeket. Nem CSAK egy kattintás az egész. Ennél sokkal bonyolultabb, összetettebb, főként, ha egy pályázatra nyújtunk be képeket, fotósorozatokat. Alapítványunk pályázatánál a következőkre kell figyelni:

1. Megfelelés a pályázat címének: **ZSINAGÓGA RÉGEN ÉS MA – zsinagógák új funkciójában a történelmi Magyarország területén** - már ennek orientálni kell a pályázót, azaz koncentrálni érdemes a hangsúlyos **“régi - új funkciójában”** fogalmi párosra. Tehát a zsinagógák tereit betöltő új felhasználási módról vártuk a fényképeket.
2. A mellékletek pontos kitöltése. Az adatlapokat azért érdemes részletesen kitölteni, hogy a bírálók hathatós segítséget kapjanak a helyszínről, a fotózás apropójáról, a pályázó személyes viszonyáról a választott helyhez, témához. Ha csak a személyes adatait láthatjuk, és nem ismerhetjük meg a motivációját, vagy akár a fotózás pontos helyszínét sem, akkor megbillen az értékelés szempontrendszere. Egy fotópályázat szöveges részében elvárt, hogy a pályázó ezekről is felvilágosítást adjon, még ha ez tételesen nem is szerepelt a kiírásban - mert evidenciaként kezeltük.
3. A fotók technikai és kompozíciós színvonala. Sajnos az életlen, kompozíciós elrendezésében figyelmetlen, plánválasztásában ügyetlen fotók nehezen értékelhetők. Ez mégis csak egy fotópályázat, nem pusztán dokumentációs céllal kattintott homlokzatképek, ötletszerű belsők általában vett bemutatása a cél. Az a jó kép, ami érzelmileg bevonja a szemlélőjét a látványvilágba, és valami többletenergiát sugároz, nem CSAK reprodukálja, hanem ábrázolja is a témát.

4. Döntések sorozata: milyen szemszög (nézőpont) az, ami a témát a maga teljességében mutatja meg, a régi és az új együttállásáról tanúskodik? Milyen színvilág tükrözi a legplasztikusabban a választott hely hangulatát - legyen-e színes vagy fekete-fehér - és miért ilyen vagy miért olyan?, Milyen tárgyi, személyi elemek dominálják a fotó valóságból lekeretezett részeit? milyen mélységelességgel érdemes dolgozni, hogy a látvány megkapó legyen? milyen különleges ötlettel adhatok konnotációt (plusz jelentést) a képemne (pl. tükröződések, keretek megsokszorozása, fény-árnyék lehetőségeinek a kihasználása, s még sorolhatnánk.

Ezen észrevételek figyelembevételével Alapítványunk úgy döntött, hogy a beérkezett pályaművek között nem oszt ki helyezéseket, hanem 4 beküldött munkát fog jutalmazni, egyenlő arányban.

Egyesével, névsor szerint fogom szólítani a díjazottakat:

1. Fröhlich Kitti

A képek jól reprezentálják a kiírás tartalmát, a Baumhorn Lipót által tervezett, Dózsa György úti egykori zsinagóga ma vívóterem. Nagyon szépen láttatja az új funkció kereszteződését a régi szakrális térrel. Dicséretes, hogy címekkel látta el mind az öt képet a sorozatból. (Funkcióváltás, lenyomat, Jelenlét, Rend, Funkció) A sorozat képeinek kompozíciós elrendezése megkapó: egyszerre érdekesen fotózott, ám melankolikusan üres terekkel érzékelteti a funkcióváltás praktikusságát ugyanakkor a múltat idéző falak, ablakok, építészeti elemek a hiányról is beszélnek. A felakasztott vívóruhák kettős értelmet hordoznak - az új tér új birtokbavevőinek a használati tárgyai, de az átöltözés metaforikus mementói is egyben. A Rend c, kép sapkái jó szemmel komponált elrendezettsége szintén ezt a kettősséget hordozza: ma ez a feszes rend ebben a korábban más célokat is szolgált térben, mégis az egymás mellé letett sapkák sorozata újabb és újabb asszociációkat hordoznak a múlttal kapcsolatban is. Egy jó tanácsot adhatunk: a mobiltelefonnal készített képeket célszerű fekvő helyzetben tartott géppel készíteni,

2. Kovács Livia

A nagyszombati zsinagógákról készült fotók szépen mutatják be a funkcióváltással újrahasznosított, eredendően szakrális tereket. A pályázati anyagot gazdagítja a fotók mellé illesztett gondolatsor, amely plasztikusan mutatja be a pályázó személyes kötődését, magyarázó-értelmező odafordulását a választott témájához. Külön értéke a beküldött fotóknak a kétféle irányzathoz tartozó zsidó közösségi terek megmutatása eredeti nézőpontokból. A sütemények és a kávéházi asztalok fölött felfénylik a Dávid-csillag és a karzat barna tömbje, a volt frigyszekrény előtt a virágváza és a kávéscsésze egyszerre hirdeti a múlt tiszteletét és az egy pillanatra megálló, a hétköznapi kávéja mellé bekuszó emlékezetet. A bemutatott kávéház - a fotók tanúsága alapján - alkalmas arra, hogy az ott beszélgetők, üldögélők pillantása elkalandozzon a belső térelemeken, amelyek szépen vezetik a tekinteteket a zsidó kultúra emblematikus építészeti és tárgyi emlékeihez, ezzel kérdéseket inspirálva az ide betérőkben: kik és miért építették ezt az épületet? miért változott meg a funkciója? Talán a válaszok is megképződnek, ha a múlt időcserepeit összeillesztik a gondolataikban.

3. Piti Mária

Egyetlen beküldött fotóban is felfedezhető az erő. Piti Mária fényképmontázs valójában három kép együttes felmutatása. A fotómontázs címe: Szétszabdalt. Már ez a címadás is talányos: utal arra a technikára, ahogyan a pályamű készült (három szétszabdalt darabot illesztett össze), és utal a tér és idő szétszabdalt voltára, arra, hogy a múlt szakrális terét milyen módon szabdálja fel a jelen praktikuma, illetve a emlékezet darabkáit hogyan lehet - vagy nem lehet - újra összeilleszteni. A szabdalt ígében valamilyen erőszakos mozzanatot is érezhetünk, valami egészen a durva eltüntetését, amelyből mára csak részek maradtak. A "minden Egész eltörött" modern és elégikus igazsága tükröződik ebben a gondolatban. A gyöngyösi zsinagógából ennyi maradt. Az idő, a történelmi viharok jócskán felhasították a múlt szövedékét. A fekete-fehér és a színes képegységek bár találkoznak ezen a pályamunkán, de mindannyian érezzük a hiány felkiáltójeleit is. A mellékelt verstörődék valami hasonlót sugall, viszont enélkül a magyarázat nélkül is működőképes a találó címmel ellátott fotó. Ígéretes munka, jó lett volna még két-három, hasonló eljárással készített, sorozattá bővülő montázs. Majd legközelebb.

4. Ujj Zsuzsanna

A fényképeken szereplő bonyhádi ózsinagóga megrendítően pusztuló épülete két erőfeszítést is mutat. Egyrészt az újrapozicionálás lehetőségét, másrészt a zsidó örökség megőrzésének reményét. Ujj Zsuzsanna fotóin ez látható. A romos külső és belső épületrészek egyaránt dokumentálják a szándékot: ahogy az *Elfeledett arcok* címmel megrendezett kiállítás "arcai" felbukkannak a zsinagóga falain, úgy kel velük együtt időlegesen életre maga az épület. Átpoetizálódik az aura: elfelejtődik az állapot, a fókusz az eredeti szakrális funkció és a megmentett emlékeztörténelkek között oszcillál. A vörös téглаépület sokat tudna mesélni. Jelenleg szomorúan beesett ablakszemekkel néz ránk, a bejárat sötétben tátong. Aki viszont mégis belép, közösségi térre talál, székekkel - talán beszélgetések, előadások közönségének készítették oda -, lámpákkal, poharakkal. Akkor mégis lehet betölteni a betölthetetlent? Ezeknek a képeknek felhívó ereje is van: ne csukódjanak be örökre ezek a fekete kapuk, találjuk meg a zsinagógák méltóságát is megőrző újrányítást! Piti Zsuzsanna képei ezt az üzenetet is hordozzák.